

gerar els fets amb paraules': «No pens algú que m'alberc en paraules / e que mos fets ab los dits *enferesca*, / ans prec a Déu que de present peresca, / si mon parlar atany en res a faules» LXXII, 2; «Lir entre carts, tostemp faré ma ponya / que la dolor jamés de mi partesca; / e no penseu que mon cas *enferesca*, / car major dan mereix ma gran vergonya» xxxii, 43: Bohigas (nota al segon cas), en desacord amb el gloss. de Pagès, partint de la idea que és un derivat de *fer* 'ferotge', suposa que sigui intransitiu 'esdevenir cruel o ferotge', però el context d'aquest cas, i en forma encara més evident, el del primer, exigeix un transitiu, i un cas és inseparable de l'altre. El sentit d'exagerar potser podria explicar-se partint de *fer*, però com que de tota manera no és conegut tal verb derivat de *fer*, és menys aventurat en principi identificar-ho amb el mot del *Consolat* i de l'ús marí, potser partint de la idea de 'reforçar amb lligades de corda' (cf. encara l'hapax de Berceo *enferir* 'trobar', *DECH* IV, 633b42, si bé amb aquest és probable que no s'hi relacioni de gaire.

Duplicat savi: *inferir* 'deduir, fer una deducció' (-*rir* i -*rir-se*, *DT*o. 1647); *inferència* [Lab.], *inferent*. *Il·lació* [Bely.]; *illatiu* («conjuncions *illatives*», Fabra).

Eufòria, pres del gr. *εὐφροια* derivat de *εὐφροος* 'robust, vigorós', i aquest del gr. *φέρω* = ll. *ferre*; *eufòric*.

Interferència, només com a terme recent de Física, calc de l'anglès *interference*. Però en el sentit de 'imiscuir-se, entrebancar, torbar', tant *interferir* com *interferència* són anglicismes recentíssims, lleigs i superflus, que en realitat, contra el que han cregut alguns, res no tenen a veure amb la present família de derivats del ll. *ferre*: són manlevats de l'angl. *interference*, *interfere*, 'entrebancar', que apareix en el S. xv en el sentit de 'copejar-se mútuament', 'interposar-se', 'destorbar-se' (parlant de cavalls etc.), i que per la seva banda provenia del fr. mj. *s'entreféir* 'pegar-se o ferir-se un a l'altre', derivat de *féir* 'colpir, ferir'.

Metàfora [Llull], ll. *metaphora*, del gr. *μεταφορά* 'transport', 'metàfora', de *μεταφέρω* 'jo transporto, empro figuradament', derivat de *φέρω* = *fero*. «Fo fet ordenament per l'apostoli --- que a aquelles gents trametessen hòmens sants --- qui sabesen lurs lenguatges, e que'ls preycasen segons exemplis e custumes, per *metàfores* e per semblances, tro que --- fossen il·luminats de la santa fe catòlica» (*Blanq.*, *NCL* II, 216.10); Aversó descriu la *figura* i *maneres* de la *metàfora*, en el *Torcimany* I, 310 i 315. En la tradició lexicogràfica des de Lacav.

És una paraula que des d'antic ha anat penetrant en l'ús vulgar, i el poble se l'ha apropiada, interpretant malèvolament el sentit amb el matis de 'trampa, falsificació', i alterant la forma del mot: *metraja* (< *metafra*) se sent amb aquest sentit en el parlar popular del cat. central [Bna. 1937]: «el vi de fora primer el duen al seu representant de Bna., i quan ens el porten a casa ja li han fet la *metràja*»; mall. *mettàfera* 'barreja, impuresa': «per aprendre mallorquí d'aquell sense *mettàfera*, qualsevol filòleg --- voldrà estudiar tot periòdic que's public a Manacor», *AMALcover* (*BDLC* VI, 214; de nou p. 290).

Matàfera 'engany' [1513, *DAg.*]; i, amb propagació de nasal, *mantàfula* val. «enganyo solapado o disimulado», Escrig 1851; «casi tot és postic, còsa que assí no hi-a *mantàfula*, y lo que pinta, pinta», *MGadea* (*T. del Xè* I, 397). *Metafòric* [Lacavalleria]. *Metaforista*. *Metaforitzar* [Lab. 1840].

Oferir, del ll. *OFFÉRRE*, id. per via hereditària, mot conservat per totes les llengües romàniques d'Occident. En català la forma d'infinitiu arcaica *oferre*, i les formes antigues dels presents, com *ofir* (*Ind.* 1), *ofer* i *oferen* *Ind.* 3 i 6, *ofira* *Subj.* 1, 3, feren que es mantingués o restaurés la -e- (en lloc de *ofrir*, com *sofrir*).

«Per què eu te prec que tu *ofèries* aquest pa, per los meus pecats, a Déu», *Subj.* 2, *VidesR*, 249v2; «l'autar és consecrat a --- que hom li *ofira* lo sagrament al Se<n>yor», id., 268r1; «quatre causes són pensades en tot sacrifici: a cuy sia *ufert*, e qui l'*òfria*, e per quals sia *ufert*, e qual causa sia *uferta*», id., 86r1 (trad. «cui *offeratur*, quid *offeratur* ---», 228.37); «quant venc la Benaurada Verge al temple, ela aportà lo seu Fil e'l resemé --- *oferiren*, encara més, a Déu un parel de tortres o dos pols de coloms: asò era *uferta* d'omes paubres; may's a<n>yels era *oferta* d'omes rics ---», id., 62v2; «Jesuchrist quant la sua mare *oferí* per Él un parel de tortres», 62v1. «Dèus vol que hom sia obedient a fe, mortificant la ymaginació, qui vol *oferre* a l'enteniment, falsament, semblança contra la operació del poder divinal», Llull (*Blanq.*, *NCL* I, 284.2). En la tradició lexicogràfica, des de Busa-N.; per als usos litúrgics, veg. *BDC* xvi, 38. Com a part. s'usa *ofert* gairebé pertot si bé en el B. Urgell, nota Arqués que també s'usa *oferit* (*BDLC* vi, 92a).

Oferta, f., substantivació del part. *ofert*, que cito supra en les *VidesR*; pron. *auferta* en el Capcir (*BDC* III, 124), i a muntanya del cat. or. (*BDC* XIX, 83). Gran ús popular en temes religiosos, i en particular per a ofrenes beneïdes a captaires etc.: «vos dic que no'm feu l'*oferta*, muller lleyal, / que com més me feu l'*oferta*, més pena'm dau», cançó del Comte N'Arnau, versió A; en la versió H: «no'm fassau <mes> de l'aumoyna - que pena 'm dau», i en M: «perquè em redoblan las penas / a cada mesura de ---» (*MilàF*, *Romanc.*, 78.69); i *BDC* xvi, 17, 35, 38; xvii, 128; xix, 176. En lloc d'això s'usa *ofrena* (< *OFFERENDA* 'coses a oferir'). *Ofrenar*. *Ofrener*. Curiosament oblidats fins per Lab. 1840.

Però aquesta i la variant antiga *oferena* s'han conservat particularment com a nom d'ofertes de pa beneït a sants i a pobres, sovint donades en ermites i en els llocs on el capellà va a beneir el terme, sovint en la variant mig-sàvia *oferena* (*BDC* xvi, 36, 37): «exceptats aniversaris, *oferenes*, oblades, altres rendes» 1309 (*BABL* III, 357); en doc. de 1738, d'Avinyonet d'Empordà: «per lo pa y *alfarenas* per lo ofici de les honres, que's pastà a casa», Cels Gomís (*Misc. Folkl. Arabia*, p. 45), amb ultracorreció *auf-* > *alf-*; «e que degús, per coure los pas --- haj' a donar pus avant al forner ni render --- *alfarenes* ni diner ni mealla» ross. 1398 (*InvLC*).

Ho he sentit a bastants llocs de Muntanya del Prin-